

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 4, Sayı:13, Mart 2018, s. 159-172

Uğur AYDEMİR

Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, ugur__aydemir@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Murat KUL

Bartın Üniversitesi BESYO, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, muratkul@bartin.edu.tr

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMEN ADAYLARININ YANSITICI DÜŞÜNCE EĞİLİMLERİNİN BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ¹

Özet

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın örneklemi, Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 217 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine ilişkin görüşlerini belirlemek için veri toplama aracı olarak “Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın değişkenleri ile ilgili bilgileri elde etmek için ise “Kişisel Bilgi Formu” uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre; cinsiyet değişkeni ile yansıtıcı düşünme eğilimi “açık fikirlilik”, “sorgulayıcı ve etkili öğretim”, “öğretim sorumluluğu ve bilimsellik” ve “mesleğe bakış” alt boyutları puan ortalamalarını karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha düşük yansıtıcı düşünme eğiliminde olduğu söylenebilir. Ayrıca yaş ve spor yapma değişkenine göre yansıtıcı düşünme eğilimi alt boyutlarının puan ortalamalarını karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri açısından incelenen değişkenler bakımından “yaş” ve

¹ Bu çalışma Uğur AYDEMİR’in yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

“spor yapma durumu” değişkenlerinde anlamlı farklılık tespit edilemezken, öğretmen adaylarının “cinsiyet” değişkenine göre farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Beden eğitimi ve Spor Öğretmeni, Spor, Yansıtıcı Düşünme

EXAMINATION OF REFLECTIVE THINKING TENDENCIES OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHER CANDIDATES ACCORDING TO SOME DEMOGRAPHIC VARIABLES

Abstract

The aim of this study is to examine the reflective thinking tendencies of physical education and sport teacher candidates according to some demographic variables. The sample of the study consists of 217 students studying in the Department of Physical Education and Sports teaching at Bartın University School of Physical Education and Sports Teaching. "Reflective Thinking Tendency Scale for Teachers and Teacher Candidates" was used as a data collection tool in order to determine opinions of teacher candidates about reflective thinking skills. "Personal Information Form" was applied to obtain information about the variables of the research. According to findings; there was a statistically significant difference in the results of the t-test comparing the tendency of reflective thinking with the gender variable and the mean scores of "open-mindedness", "questioning and effective teaching", "teaching responsibility and science" and "view of the profession" subscales. It can be said that the male teacher candidates tend to think less reflective than the female teacher candidates. In addition, there was no statistically significant difference in the results of the t-test comparing the mean scores of the reflective thinking tendency sub-dimensions according to age and sporting variables ($p > 0.05$). As a result, while there were no significant differences in the variables of "age" and "sporting situation" in terms of the reflective thinking tendencies of the physical education and sports teacher candidates, differences were found according to the "gender" variable of the teacher candidates.

Keywords: Education, Physical Education And Sports Teacher, Sports, Reflective Thinking

1. GİRİŞ

Eğitim, insanoğlunun yaşamını sürdürebilmesi, karşılaştığı farklı durumlara etkili, doğru tepkiler verebilmesi ve çevresiyle sağlıklı bir etkileşim kurabilmesinde vazgeçilmez bir alandır. İnsanoğlunun sahip olduğu yetenekleri keşfetmesini ve geliştirmesini sağlamak eğitimin önemli amaçlarından. Eğitim yoluyla bireyin çok yönlü gelişimi amaçlanır. Beden eğitimi ve spor dersleri de bireyin bedensel, duyuşsal ve bilişsel (zihinsel) yeteneklerinin gereksinimlerini karşılayacak şekilde eğitimde yerini almıştır. Başka bir ifadeyle beden eğitimi ve spor, bireyin gelişim dönemlerini takiben zihinsel faaliyetlerinin yanı sıra farklı yeteneklerini keşfetmesini ve toplum ilişkilerini olumlu şekilde yürütmesine katkı sağlar.

Dewey'e (1998) göre öğrenme, dolayısıyla eğitim, yaşam boyu devam eden bir süreçtir. İnsanoğlunun yaşamı boyunca yaptığı başlıca eylemlerden biri olan düşünme, bilim insanları tarafından farklı unsurları temel alınarak tanımlanmaya gelmiştir. Farklı araştırmacılar tarafından çeşitli tanımlamalar yapılmış olsa da yansıtıcı düşünmeyle ilgili tüm tanımlamaların ortak noktası üst seviye düşünme ve öğrenme içerdiğini vurgulamalarıdır. Yansıtıcı düşünme de temel olarak eğitimle ilgili olguları düşünme olarak tanımlanabilir. Yansıtıcı düşünme, bireyin zihinde bir konuyu ele almayı ve onu ciddi bir biçimde değerlendirmeyi içeren bir düşünme türüdür (Dewey, 1933). Bu düşünme şekli problemleri çerçeveleme (tanımlama ve düzenleme), akılcı seçimler yapabilme, beklenen ya da beklenmeyen sonuçları değerlendirme ve bu seçimlerin sorumluluğunu üstlenme becerisiyle ilgilidir (Taggart, 1996). Dewey (1998), öğrencilerin birebir yaşadığı deneyimler aracılığıyla daha başarılı olacağını belirtmiştir. Ona göre yansıtıcı düşünme, herhangi bir düşünce ya da bilgi yapısının, aktif, sürekli ve dikkatli bir şekilde düşünülmesidir ve yansıtıcı düşünme süreci kanıt ve veriler toplamayı, şüphe durumunu korumayı ve sistematik araştırmayı devam ettirmeyi gerektirir.

Yansıtıcı düşünme, öğrencileri deneyimleri yoluyla öğrenmeye, yaptıklarının farkında olmaya, bunların üzerinde düşünmeye, kendi öğrenmelerinden sorumluluk duymaya, kendi yanlışlarını görüp düzeltebilmelerine, eleştirel düşünmeye, problem çözme ve araştırma becerilerini geliştirmeye teşvik eder (Tok, 2008). Gür'e, (2008) göre yansıtıcı düşünme becerilerine sahip ve karşılaştığı sorunları çözebilen bireylerin yetiştirilebilmesinde yansıtıcı öğrenme ve dolayısıyla yansıtıcı öğretim büyük öneme sahiptir. Yansıtıcı öğrenme, yaptığı uygulamayı değerlendirme, öğretim deneyimlerinden dersler çıkarma, sorun çözme ve gelecekteki öğretim için edindiği bilgi ve deneyimleri kullanarak mesleki yaşamını anlamlı kılma olarak ifade edilmektedir. Bilgiye ulaşmanın giderek kolaylaştığı günümüzde eğitimin en önemli amaçlarından biri, bilgiyi olduğu gibi depolayan bireyler yerine; bilgiyi kullanabilen, sorgulayabilen, yeni bilgi üretebilen ve karşılaştığı problemlere çözüm getirebilen bireyler yetiştirmektir (Solakumur v.d., 2017).

Yansıtıcı düşünme uygulamalarının beden eğitimi alanındaki uygulanabilirliği ve yansıtıcı düşünme çalışmalarının beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki gelişimlerine etkisi üzerine yaptığı araştırmada Ballard (2006), yansıtıcı düşünme çalışmalarında kullanılan günlük yazma ve görüşme tekniklerinin beden eğitimi öğretmen adaylarına yansıtıcı düşünme becerisi kazandırdığını belirtmektedir.

Öğretmen adaylarında yansıtıcı düşüncelerini geliştirmede aşağıdaki etkinlikler etkili olabilir: öğretim elemanının öğretmen adayının hazırladığı ders planlarına ilişkin verdiği dönütler, öğretmen adaylarının ders planlarını uyguladıktan sonra değerlendirmesi, amaçlı tartışmalar, günlük yazma, gelişim dosyaları hazırlama, eylem araştırmalarına katılma, mikro öğretim çalışmalarına katılma, öğretmenlik uygulamaları sırasında yapılan gözlemler (Ünver, 2003).

Bu açıklamalar doğrultusunda; bu araştırma, Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerinin yansıtıcı düşünce eğilimi düzeyleri ile ilgili bazı demografik değişkenlere göre incelenmesidir.

2. Yöntem

2.1 Araştırma Modeli

Araştırmanın yürütülmesinde, genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile bazı değişkenler açısından kişisel özellikleri arasında nasıl bir ilişki olduğunu ortaya koymak için yapılan bu araştırma betimsel tarama modeline göre yapılan bir çalışmadır.

2.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2015 – 2016 eğitim öğretim yılında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından öğretmen adayları basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Örnekleme 2015-2016 eğitim öğretim yılında Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarından 217 öğretmen aday alınmıştır.

2.3 Verilen Toplanması

Araştırmada öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine ilişkin görüşlerini belirlemek için veri toplama aracı olarak Semerci (2007) tarafından geliştirilen “Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Yansıtıcı Düşünme Eğilimi (YANDE) Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın değişkenleri ile ilgili bilgileri elde etmek için ise öğretmen adaylar “Kişisel Bilgi Formu” doldurmuşlardır.

Öğretmen Yansıtıcı Düşünme Eğilimi (YANDE) Ölçeği

Araştırmada tarama yöntemi doğrultusunda, Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının YD becerilerine ilişkin görüşleri, veri toplama aracı olarak Semerci (2007) tarafından geliştirilen “Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Yansıtıcı Düşünme Eğilimi (YANDE) Ölçeği” kullanılarak belirlenmiştir. Ölçek kullanımı için gerekli izin alınmıştır. Ölçek için yapılan analiz sonuçlarında, madde toplam korelasyonları 0.308 ile 0.607 arasında değişmiş, test tekrar test korelasyonu 0.742 ($p<0.01$) ve iki yarı puanları arasındaki korelasyon katsayısı 0.77 ($p<0.01$) bulunmuştur. Faktör analizi sonuçlarına göre YANDE ölçeğinin KMO değeri 0.909, Bartlett testi değeri 6811.461 ($p<0.05$)’dir. YANDE ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı 0.908’dir. Öğretmen adaylarının ölçek puan ortalaması 171.50 ve standart sapması 20.15’tir. Ölçek, 20’si olumsuz ve 15’i olumlu olmak üzere 35 maddeden oluşmuştur. Ölçekteki olumsuz maddeler 1, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 26, 28, 31, 34 ve olumlu maddeler 2, 3, 5, 7, 19, 21, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 32, 33, 35 olarak belirlenmiştir. 7 faktörlü 35 madde ölçek kapsamında yer almıştır. Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin derecelendirilmesi, “Tamamen katılıyorum (5), Çoğunlukla katılıyorum (4), Kısmen katılıyorum (3), Çoğunlukla katılmıyorum (2), Hiç katılmıyorum (1)” şeklindedir. Ölçekteki 35 madde yedi temaya ayrılmıştır. Bu temalar şunlardır;

1. Sürekli ve amaçlı düşünme,
2. Açık fikirlilik,
3. Sorgulayıcı ve etkili öğretim,
4. Öğretim sorumluluğu ve bilimsellik,
5. Araştırmacı,

6. Öngörülü ve içten olma,

7. Mesleğe bakıştır.

Temaların açıklaması şöyledir:

- Sürekli ve amaçlı düşünme; yansıtıcı düşünen bir öğretmenin öğretimiyle ilgili her zaman durum değerlendirmesi yapması, öğrenci görüşlerine değer vermesi, eleştirel düşünmesi ve diğer öğretmenlere yardımcı olmasıdır.
- Açık fikirlilik; olaylara farklı açılardan bakma, öğretim uygulamalarıyla ilgili her türlü soru, tepki ve önerilere açık olma, eğitsel etkinliklere değer verme ve dolayısıyla öğretim kazanımlarını gözden geçirme gibi özellikleri içerir.
- Sorgulayıcı ve etkili öğretim; eleştirel bakış açısına sahip olma, işbirliği ile öğrenmeye önem verme, öğrenci hayallerine değer verme, derslerde kavram haritası ve yeni materyaller kullanma ve benzerlerini kapsar.
- Öğretim sorumluluğu ve bilimsellik; yansıtıcı bir öğretmenin öğrencinin bireysel ilerlemesini takip etmesi, öğretimde kime, neyi, ne zaman, niçin ve nasıl yapacağını bilmesi, öğrencilerle etkili iletişim kurması ve benzerleridir.
- Araştırmacı, bir problem çözücüdür, araştırma ruhuna sahiptir, objektif değerlendirme yapabilir ve öğretme sanatının iyi yönleriyle ilgilenir.
- Öngörülü ve içten olma; yansıtıcı bir öğretmenin her zaman öğrencilerinin ileriyi görmesine yardımcı olması, onları vizyon sahibi yapması, öğrencilerle empati kurmada içten davranması ve öğretimiyle ilgili diğer öğretmenlerin eleştirilerinden yapıcı bir şekilde yararlanmasıdır.
- Mesleğe bakışta ise öğretmenliği sevme ve kendini değerlendirmede dürüst olmaya bakılmıştır. Bu temalar, alan yazındaki YD bilgileriyle hemen hemen örtüşmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Semerci, 2007: 1351).

2.4 Verilerin Analizi

Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölüm Başkanlığı'ndan gerekli izinler alındıktan sonra ölçek formu, araştırmacı eşliğinde öğretmen adaylarından doldurmaları istenmiştir.

Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 15.0 paket programında yapılmıştır. Analizlerde uygun testin seçilmesinde normallik analizi sonucuna göre karar verilmiştir. Tanımlayıcı veri analizinde; frekans, yüzde, ortalama, standart sapma analizlerinden yararlanılmıştır. Yansıtıcı düşünce eğilimleri ile demografik değişkenler arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla verilerin normal dağılımları dikkate alınarak, parametrik testlerden T testi kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arası ilişkiyi değerlendirmede ise yine normal dağılım değerlendirmesi yapılarak Korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde ve yorumlarda, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın bulguları ile ilgili bilgilere ve bunlara ilişkin açıklamalara yer verilmektedir. Araştırmanın bulguları kapsamında; "cinsiyet, yaş ve spor yapma durumu" değişkenlerine göre öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimine ilişkin bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Sürekli ve Amaçlı Düşünmeye İlişkin T-Testi Sonucu

	Cinsiyet	n	X	Ss	T	sd	p
Sürekli ve Amaçlı Düşünme	Erkek	142	3,69	,72	-1,789	215	,075
	Kadın	75	3,87	,65			

Tablo 1 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre “sürekli ve amaçlı düşünme” puan ortalamalarında karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 2. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Açık Fikirlilik İlişkin T-Testi Sonucu

	Cinsiyet	n	X	Ss	T	sd	p
Açık Fikirlilik	Erkek	142	3,78	1,07	-3,067	215	,002
	Kadın	75	4,22	,85			

Tablo 2 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre yansıtıcı düşünme eğilimi temalarından “açık fikirlilik” puan ortalamalarını karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$T_{(215)} = -3.067$; $p<0.05$].

Tablo 3. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Sorgulayıcı ve Etkili Öğretime İlişkin T-Testi Sonucu

	Cinsiyet	n	X	Ss	T	sd	p
Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim	Erkek	142	3,90	1,13	-2,754	215	,006
	Kadın	75	4,32	,97			

Tablo 3'e göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre yansıtıcı düşünme eğilimi temalarından “sorgulayıcı ve etkili öğretim” puan ortalamalarını karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$T_{(215)} = -2.754$; $p<0.05$].

Tablo 4. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretim Sorumluluğu ve Bilimselliğe İlişkin T-Testi Sonucu

	Cinsiyet	n	X	Ss	T	sd	p
Öğretim Sorumluluğu ve Bilimsellik	Erkek	142	3,83	,87	-2,982	215	,003
	Kadın	75	4,20	,88			

Tablo 4'e göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre yansıtıcı düşünme eğilimi temalarından "öğretim sorumluluğu ve bilimsellik" puan ortalamalarını karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$T_{(215)} = -2.982$; $p < 0.05$].

Tablo 5. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Araştırmacılığa İlişkin T-Testi Sonucu

	Cinsiyet	n	X	Ss	T	sd	p
Araştırmacı	Erkek	142	3,76	,84	-2,017	215	,065
	Kadın	75	4,00	,82			

Tablo 5'e göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre "araştırmacı" puan ortalamalarında karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 6. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Öngörülü ve İçten Olmaya İlişkin T-Testi Sonucu

	Cinsiyet	n	X	Ss	T	sd	p
Öngörülü ve İçten Olma	Erkek	142	3,94	1,04	-1,085	215	,279
	Kadın	75	4,10	1,06			

Tablo 6'ya göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre "ön görülü ve içten olma" puan ortalamalarında karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 7. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Mesleğe Bakışa İlişkin T-Testi Sonucu

	Cinsiyet	n	X	Ss	T	sd	p
Mesleğe Bakış	Erkek	142	3,79	1,24	-4,644	215	,000
	Kadın	75	4,54	,86			

Tablo 7'ye göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre yansıtıcı düşünme eğilimi temalarından "mesleğe bakış" puan ortalamalarını karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$T_{(215)} = -4.644$; $p < 0.05$].

Tablo 8. Araştırma Grubunun Yaş Değişkenine Göre Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Temalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Korelasyon Testi Sonuçları

	Sür.ve amaçlı düşünme	Açık fikirlilik	Sorgu.ve etkili öğretim	Öğretim sor.vebilim.	Araştır.	Öngörülü ve içten olma	Mesleğe bakış	
Yaş	r	-,011	-,068	-,031	-,004	-,065	-,022	-,078
	p	,872	,319	,653	,950	,337	,748	,252

Tablo 8'e göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile "sürekli ve amaçlı düşünme" arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 8'e göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile "açık fikirlilik" arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 8'e göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile "sorgulayıcı ve etkili öğretim" arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 8'e göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile "öğretim sorumluluğu ve bilimsellik" arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 8'e göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile "araştırmacı" arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 8'e göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile "öngörülü ve içten olma" arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 8'e göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile "mesleğe bakış" arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 9. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Sürekli ve Amaçlı Düşünmesine İlişkin T-Testi Sonucu

	Spor Yapma Durumu	n	X	Ss	t	sd	p
Sürekli ve Amaçlı Düşünme	Evet	169	3,75	,68	-,175	215	,861
	Hayır	48	3,77	,78			

Tablo 9 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre "sürekli ve amaçlı düşünme" puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 10. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Açık Fikirliliğe İlişkin T-Testi Sonucu

	Spor Yapma Durumu	n	X	Ss	t	sd	p
Açık Fikirlilik	Evet	169	3,98	,99	1,305	215	,193
	Hayır	48	3,77	1,12			

Tablo 10 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “açık fikirlilik” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 11. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Sorgulayıcı ve Etkili Öğretime İlişkin T-Testi Sonucu

	Spor Yapma Durumu	n	X	Ss	t	sd	p
Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim	Evet	169	4,10	1,05	1,514	215	,132
	Hayır	48	3,83	1,21			

Tablo 11 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “sorgulayıcı ve etkili öğretim” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 12. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Öğretim Sorumluluğu ve Bilimselliğe İlişkin T-Testi Sonucu

	Spor Yapma Durumu	n	X	Ss	t	sd	p
Öğretim Sorumluluğu ve Bilimsellik	Evet	169	3,97	,87	,282	215	,778
	Hayır	48	3,92	,94			

Tablo 12 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “öğretim sorumluluğu ve bilimsellik” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 13. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Araştırmacılığa İlişkin T-Testi Sonucu

	Spor Yapma Durumu	n	X	Ss	t	sd	p
Araştırmacı	Evet	169	3,86	,84	,593	215	,554

Hayır	48	3,78	,83
-------	----	------	-----

Tablo 13 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “araştırmacı” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 14. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Öngörülü ve İçten Olmaya İlişkin T-Testi Sonucu

	Spor Yapma Durumu	n	X	Ss	t	sd	p
Öngörülü ve İçten Olma	Evet	169	3,97	1,09	-,737	215	,462
	Hayır	48	4,09	,87			

Tablo 14 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “öngörülü ve içten olma” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 15. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Mesleğe Bakışa İlişkin T-Testi Sonucu

	Spor Yapma Durumu	n	X	Ss	t	sd	p
Mesleğe Bakış	Evet	169	4,06	1,16	,406	215	,685
	Hayır	48	3,98	1,22			

Tablo 15 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “mesleğe bakış” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

4. Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine yönelik toplanmış verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve konu ile ilgili yapılmış diğer araştırma sonuçları yer almaktadır.

Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerine ilişkin görüşlerinde cinsiyet değişkeni açısından baktığımızda, adayların yansıtıcı düşünme eğilimlerinin farklılaştığı tespit edilmiştir ($p<0.05$). Erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha düşük yansıtıcı düşünme eğiliminde olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin ölçeğin “açık fikirlik” alt boyutunda cinsiyet açısından farklılaştığı ($p<0.05$); kadın öğretmen adaylarının erkek adaylara göre daha açık fikirli olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin ölçeğin “sorgulayıcı ve etkili öğretim” alt boyutunda cinsiyet açısından farklılaştığı ($p<0.05$); erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az sorgulayıcı ve etkili öğretim uygulama eğiliminde oldukları görülmüştür.

Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin ölçeğin “öğretim sorumluluğu ve bilimsellik” alt boyutunda cinsiyet açısından farklılaştığı ($p<0.05$); kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha fazla öngörülü ve içten olma eğiliminde oldukları tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin ölçeğin “mesleğe bakış” alt boyutunda cinsiyet açısından farklılaştığı ($p<0.05$); erkek öğretmen adaylarının mesleğe daha olumsuz baktıkları tespit edilmiştir.

Gedik, Akhan ve Kılıçoğlu'nun (2014) çalışmalarında cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinde herhangi bir ilişkisinin olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Güvenç (2012) tarafından yapılan araştırmada; kadın ve erkek öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerine ilişkin algıları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Durdukoça ve Demir (2012), Şahin (2011), Ergüven (2011) ve Dolapçioğlu'nun (2007) yaptıkları çalışmalarla benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bunlara göre, farklı cinsiyete sahip öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme düzeylerini belirleme ölçeğine verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Bu çalışmaların bulguları, araştırmamızın cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinde ilişkisinin olduğu sonucunu desteklemektedir.

Erdoğan ve Şengül (2014) çalışmalarında cinsiyet değişkeninin ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının matematik dersine yönelik yansıtıcı düşünme düzeylerine etkisinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır, bayan ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının matematik dersine yönelik yansıtıcı düşünme düzeylerinin erkek ilköğretim matematik öğretmeni adaylarına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Aydın ve Çelik (2013)'in çalışmalarında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine ilişkin görüşlerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark bulunmuştur. Yine aynı şekilde Alkan ve Gözel (2012), Hasırcı ve Sadık (2011), Duban ve Yelken (2010), Kılınc (2010) ve Aslan (2009)'ın çalışmalarında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bunlara göre, farklı cinsiyetteki öğretmen adaylarının ya da öğretmenlerin yansıtıcı düşünme düzeylerini belirleme ölçeğine verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu araştırmalar da çalışmamızın cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinde ilişkisinin olduğu bulgusunu destekler niteliktedir. İki gruptaki çalışmaların sonuçları tutarlılık göstermemektedir. Bu farklılık belki her iki gruptaki çalışmaların örneklem kapsamlarının aynı olmamasından kaynaklanabilir.

Yapılan araştırmaya göre, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre “sürekli ve amaçlı düşünme” puan ortalamalarında karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre “araştırmacı” puan ortalamalarında karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre “ön

görülü ve içten olma” puan ortalamalarında karşılaştırmaya ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile “sürekli ve amaçlı düşünme” arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile “açık fikirlilik” arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile “sorgulayıcı ve etkili öğretim” arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile “öğretim sorumluluğu ve bilimsellik” arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile “araştırmacı” arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile “öngörülü ve içten olma” arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş değişkeni ile “mesleğe bakış” arasındaki karşılaştırmaya ilişkin yapılan korelasyon testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, yansıtıcı düşünmenin deneyimle doğru orantılı olduğu düşünüldüğünde, öğretmen adaylarının yaşanmışlıklarının çokluğunun yansıtıcı düşünmeyi artıracığı beklenir. Elde edilen sonuç, bireylerin ilköğretim ve ortaöğretimde yansıtıcı düşünmeye yönelik yeterli derecede eğitim almadıklarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Yapılan bu çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş ile yansıtıcı düşünce eğilimleri arasındaki ilişki aranmıştır. İlgili literatürde yaşa ilişkin bulgular kısıtlı olduğundan öğretmenlerin kıdemlerine ilişkin yapılmış çalışmalar ile karşılaştırıldığında: Kıdeme ilişkin bulgular öğretmenler arasında manidar bir fark olmadığı yönündedir. Yapılan diğer çalışmalarda (Dolapçoğlu 2007; Aslan 2009; Demiralp 2010) genel olarak anlamlı fark yokken bazı durumlarda yansıtıcı düşünmenin kullanıldığı belirtilmiştir. Ancak kıdem yılının fazlaşmasıyla mesleğe olan hâkimiyetin ve deneyimlerin artacağı göz önüne alındığında tecrübeli öğretmenlerin daha çok yansıtıcı davranışta bulunması beklenebilir. Bu sonuçların, araştırma grubumuzun yaş seviyeleri dikkate alındığında, çalışmamız ile paralellik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen diğer sonuçlara göre ise; beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “sürekli ve amaçlı düşünme” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “açık fikirlilik” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “sorgulayıcı ve etkili öğretim” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bu-

bulunmamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “öğretim sorumluluğu ve bilimsellik” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “araştırmacı” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “öngörülü ve içten olma” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının spor yapma değişkenine göre “mesleğe bakış” puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

KAYNAKLAR

- Alkan, V. ve Gözel, E. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine ilişkin görüşleri. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 8(1), 1-12.
- Aslan, G. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri ile Sürekli Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, M. ve Çelik, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 169-181.
- Ballard, K.K. (2006). Using Van Manen’s Model To Assess Levels Of Reflectivity Among Preservice Physical Education Teachers. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Texas A&M University.
- Demiralp, D. (2010). İlköğretim Birinci Kademe Programlarının Öğrencilerin Yansıtıcı Düşüncelerini Geliştirmeye Etkisine Yönelik Öğretmen Görüşleri (Elazığ İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Dewey, J. (1933). *How we think. A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process.* Boston: Heath and Company.
- Dewey, J. (1998). *How We Think?*. Boston, MA: Houghton Mifflin Company.
- Dolapçioğlu, S.D. (2007). Sınıf öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme düzeylerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Duban, N. ve Yelken T.Y. (2010). Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ve yansıtıcı öğretmen özellikleriyle ilgili görüşleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 343 – 336.
- Durdukoca, G. ve Demir, M. (2012). İlköğretim öğretmenlerin bazı değişkenlere göre yansıtıcı düşünme düzeyleri ve düşüncelerindeki öğretmen niteliklerinin yansıtıcı öğretmen ni-

- teliklerine uygunluğu. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20, 357-374.
- Erdoğan, F. ve Şengül, S. (2014). İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme düzeylerinin incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*,2(1), 18-30.
- Ergüven, S. (2011). Öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Gedik, H., Akhan, N. ve Kılıçoğlu, G. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, IV/2, 113- 130.
- Güvenç, Z. (2012). Sınıf öğretmenlerinin duygusal zekâları ile yansıtıcı düşünme becerileri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Gür, H. (2008). Öğretmen eğitiminde yansıtıcı düşünme. *Aday Öğretmenler İçin Okul Deneyimi Ve Öğretmenlik Uygulaması*. Ed: İ. H. Demircioğlu. Ankara: Anı Yayıncılık
- Hasırcı, K. Ö. ve Sadık, F. (2011). Sınıf öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (2), 195-210.
- Kılınç, H. (2010). İlköğretim birinci ve ikinci kademe öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme eğilimleri. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Semerci, Ç. (2007). Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Yansıtıcı Düşünme Eğilimi(YANDE) Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*,7(3), 1351-1377.
- Solakumur, A , Kul, M , Ünlü, Y , Mülhim, M . (2017). Analysis of Reflective Thinking Trends and Reflective Abilities of Physical Education and Sports Teachers According to Some Demographic Variables. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3 (Special Issue 2), 294-307.
- Şahin, A. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 108-119.
- Taggart, G.L. (1996). *Reflective Thinking: A Guide For Training Preservice And Inservice Practitioners*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kansas State University.
- Tok, Ş. (2008). Fen Bilgisi Dersinde Yansıtıcı Düşünme Etkinliklerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi. *İlköğretim Online*, 7(3) 557-568.
- Ünver, G. (2003). *Yansıtıcı Düşünme*. Ankara: Pegema Yayıncılık.